

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums

Direktors _____
(A.Ruperts)
2023.gada 2.janvāris

DDI – 30 – 2023

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA TELPU UZKOPŠANAI

Izstrādāta pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010 noteikumiem Nr.749
«Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos».

1. Vispārējās darba aizsardzības prasības

1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.*

* *Nosacījumi par vecumu, medicīnisko pārbaudi nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību procesā.*

1.2. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.

1.3. Strādāj ošā pienākumi:

1.3.1. veikt tikai to darbu, kuram viņš ticis apmācīts un izgājis darba aizsardzības instruktāžu;

1.3.2. ievērot iekšējās darba kārtības noteikumus;

1.3.3. smēķēt tikai īpaši norādītās vietās;

1.3.4. izmantot instrumentus un palīgierīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;

1.3.5. zināt aptiecinātas medicīnisko līdzekļu izmantošanas un pirmās palīdzības sniegšanas paņēmienus;

1.3.6. izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus.

1.4. Prasības darba vietas iekārtošanai un tehnoloģiskā procesa organizācijai:

1.4.1. zināt un ievērot ražotāja norādījumus, kā arī drošus darba paņēmienus un metodes veicot darbu ar dažāda veida rokas instrumentiem;

1.4.2. mācēt attiecīgajam darbam izvēlēties piemēroto instrumentu, noteikt tā derīgumu, kā arī pārvaldīt instrumenta lietošanas un apkalpes iemaņas;

1.4.3. lietot nebojātus rokas instrumentus, pielietot pēc to nozīmes;

1.4.4. ievērot tīrību un kārtību sanitārās, sadzīves telpās un darba vietā, kā arī ievērot personīgās higiēnas prasības;

1.4.5. ievērot darba vietā un telpās izvietotās drošības zīmes, brīdinošus uzrakstus un apzīmējumus;

1.4.6. nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem.

1.5. Ugunsdrošības pasākumi:

1.5.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;

1.5.2. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsējām līdzekļiem;

1.5.3. zināt ugunsdzēsības līdzekļu izvietojuma vietas, prast rīkoties ar tiem ugunsgrēka izcelšanās gadījumā.

1.6. Elektrodrošības prasības:

1.6.1. elektroierīcēm un visām metāla, daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt droši izolētām un iezemētām;

1.6.2. zināt un ievērot elektrodrošības prasības;

1.7. Darba higiēnas prasības darba vietai:

1.7.1. lietot gadalaikam un metroloģiskajiem apstākļiem atbilstošus apģērbus;

1.7.2. aukstajā periodā nodrošināt iespēju darba pārtraukumos uzturēties apkurinātās telpās;

1.7.3. telpu gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no 16 līdz 23° C aukstajā gadalaikā, no 16 līdz 27° C siltajā laikā;

1.7.4. telpu relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 30 līdz 70 %;

1.7.5. gaisa kustības ātrums telpās nedrīkst pārsniegt 0,4 m/s;

1.7.6. darba vietas - apgaismojumam jābūt ne mazākam par 300 lx.

1.8. Darbinieks ir tiesīgs, atteikties veikt darbu, vai pārtraukt to, ja darba devējs nav -nodrošinājis nekaitīgus un drošus apstākļus.

2. Darba vides riska kaitīgie faktori

2.1. Slidena grīda vai kāpnes darba vietā.

2.2. Karsts ūdens, pārnesot vai sagatavojot mazgāšanas līdzekļus.

- 2.3. Ķīmiskie mazgāšanas, tīrīšanas un dezinficēšanas līdzekļi.
- 2.4. Putekļi, netīrumi u.c. atkritumi.
- 2.5. Priekšmetu celšana, pārvietošana, novietošana.
- 2.6. Darbs augstumā - mazgājot vai tīrot logus, plauktus, griestus u.c.
- 2.7. Nepietiekams apgaismojums darba vietā.
- 2.8. Elektriskās strāvas iedarbība, pieskaroties strāvu vadošām daļām, kas atrodas zem sprieguma.
- 2.9. Nejaušu priekšmetu, darba rīku, inventāra krišana vai apgāšanās.

3. Individuālie aizsardzības līdzekļi

- 3.1. Kokvilnas auduma darba virsvalks.
- 3.2. Darba cimdi, gumijas cimdi.

3.3. Neslīdoši apavi.

(' ■

4. Darba aizsardzības prasības darbu uzsākot

- 4.1. Vizuāli pārbaudīt virsvalka, cimdu, apavu derīgumu darbam.
- 4.2. Vizuāli pārlicināties par elektrisko darba mašīnu un darba rīku aizsargapvalku stiprinājumu, elektropievadkabeļu izolācijas, kontaktdakšu un kontaktligzdu stāvokli un derīgumu lietošanai.
- 4.3. Sagatavot uzkopšanas darbiem paredzētos elektriskos un mehāniskos un citus darba rīkus darba procesam saskaņā ar izgatavotājrūpnīcas instrukcijām.
- 4.4. Pārbaudīt un sagatavot darbam nepieciešamo inventāru un uzkopšanas līdzekļus (spaiņus, lupatas, birstes u.t.t.).
- 4.5. Darbu neuzsākt, ja:
 - 4.5.1. nav vai ir nepietiekams darba vietas apgaismojums;
 - 4.5.2. bojāti elektriskie vai mehāniskie darba rīki;
 - 4.5.3. bojāts darba inventārs;
 - 4.5.4. nav iepazinies ar jauna parauga tehniskajiem līdzekļiem, to konstruktīvajām īpašībām un lietošanas norādījumiem;
 - 4.5.5. nav iepazinies ar jauniem ķīmiskiem uzkopšanas līdzekļiem un to pareizas lietošanas noteikumiem.

5. Darba aizsardzības prasības darba laikā

- 5.1. Lietot izsniegto darba apģērbu un individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 5.2. Mazgāšanas, tīrīšanas vai dezinfekcijas šķīdumus sagatavot tikai šim nolūkam paredzētos traukos.
- 5.3. Šķīdumu koncentrāciju sagatavot atbilstoši rūpnīcas izgatavotājas norādījumiem.
- 5.4. Ievērot piesardzību, lai izvairītos no ķīmiskiem apdegumiem, alerģijām, kas varētu rasties saskarsmē ar ķīmiskiem uzkopšanas līdzekļiem.
- 5.5. Pārnēsājot uzkopšanai paredzēto šķīdumu traukā bez vāka, jāseko lai līmenis traukā būtu par 12 - 15 cm zemāk par trauka augšējo malu.
- 5.6. Necelt un nepārvietot vienam priekšmetus (galdus, skapjus u.c.) ja tie smagāki par 15 kg.
- 5.7. Grīdu mazgāt pakāpeniski, pa nelielam laukumam, vienlaikus samitrinot ne vairāk par 5 m².
- 5.8. Veicot uzkopšanas darbus augstumā - lietot pārvietojamās kāpnes.
- 5.9. Ievērot drošības prasības, strādājot ar elektriskām darba mašīnām.
- 5.10. Pievienojot elektriskās darba mašīnas elektrotīklam jāievēro sekojoša kārtība:
 - 5.10.1. vads (kabelis), ja tas ir atdalāms no mašīnas, vispirms jāpieslēdz pie darba mašīnas un pēc tam elektrotīklam;
 - 5.10.2. atslēgšanu jāveic pretējā kārtībā.
- 5.11. Jāseko elektrisko vadu un kabeļu stāvoklim un nedrīkst pieļaut:
 - 5.11.1. to izolācijas bojājumus;

- 5.11.2.lai tos saspiestu durvju, logu vērtņēs un ar citiem priekšmetiem;
- 5.11.3.lai tie nebūtu uzkarināti uz naglām vai citiem metāliskiem priekšmetiem;
- 5.11.4.vadu savilkšanos mezglā vai savīšanos (savērpšanos).
- 5.12. Atvienojot kontaktdakšu no kontaktligzdas, rokā jātur kontaktdakša nevis jāvelk aiz vada;
- 5.13. Veicot dažādu elektropatērētāju (el.sadaļu, biroja tehnikas, gaismekļu u.c.) tīrīšanu, jālieto tikai sausi slaukāmie materiāli;
- 5.14. Veicot **stiklu tīrīšanu** ievērot sekojošus darba aizsardzības noteikumus:
- 5.14.1.pirms stiklu tīrīšanas sākšanas, kas iestiprināti rāmjos, jāpārbauda stiklojuma un pašu rāmju izturība;
- 5.14.2.tīrot logus **nedrīkst** nostāties uz palodzēm,
- 5.14.3.plafoni un cita pie griestiem piekārtā elektriskā armatūra jānotīra no saliekamo sastatņu kāpnēm, ievērojot noteikumus, kas novērš elektrotraumu iespēju. Šos darbus **aizliegts** veikt no pieslienamajām kāpnēm, kuras pietur cits strādnieks;
- 5.14.4.stiklu tīrīšanas darbi augstumā jāveic **obligāti** lietojot drošības jostu un virvi. Virvi jāpiestiprina pie izturīgām ēkas konstrukcijām;
- 5.14.5. tīrot stiklojuma ārējās virsmas no telpas iekšpuses, **obligāti** jālieto drošības josta un virve;
- 5.14.6.stikloto jumtu, virsgaismas logu un durvju virslogu neatveramos rāmjos iestiprinātie stikli jāmazgā un jātīra no telpas iekšpuses, **obligāti** lietojot drošības jostu;
- 5.14.7.strādājot uz virsgaismas logiem, kuriem liels slīpums, **obligāti** jālieto kāpņu laipas, ne šaurākas par 0,5 m, kam virspusē uzsisti dēļi, bet apakšā piesistas līstes slodzes sadalīšanai pa virsgaismas loga rāmjiem; kāpņu laipu augšgalā jābūt āķiem aizkabināšanai aiz virsgaismas loga kores. **Aizliegts** tīrīt virsgaismas logus, stāvot uz rāmju atvēršanas mehānisma metāla stieņiem.
- 5.15. Darbā **aizliegts** lietot pieslienamās kāpnes, kas sastiprinātas ar naglām, bez šķērskoku iegriešanas sānu kokos. Koka kāpņu kāpieniem jābūt iecirstiem vai iegrieztiem sānu kokos, kas ne retāk kā ik pēc 2 m jāstiprina ar savilcējskrūvēm. Kāpņu apakšējos galos jābūt atbalstiem ar asām metāla radzēm atbalstam pret grunti un gumijas uzgaļiem atbalstam pret grīdas klājiem. Pieslienamo kāpņu maksimālais garums 5 m. Pieslienamās kāpnes **aizliegts** pagarināt. Pieslienamās kāpnes **nedrīkst** uzstādīt uz kāpņu laidieniem, jumtiem un citās vietās, kur nav horizontālā pamata. Pa pieslienamajām kāpnēm **aizliegts** pārnēsāt kravas vai () no tām veikt jebkādu remonta, celtniecības darbus.
- 5.16. Slidenas grīdas vispirms saslaucīt, lai pa tām pārvietojoties nepaslīdētu.

6. Darba aizsardzības prasības darbu beidzot

- 6.1. Beidzot darbu, darba rīkus, inventāru un uzkopšanas līdzekļus jāsakārto un jānovieto tiem paredzētā vietā.
- 6.2. Atkritumus jāsavāc šim nolūkam paredzētā tarā un jāaiznes uz atkritumu konteineru.
- 6.3. Jāpārbauda, vai aizejot no uzkoptās telpas viss ir palicis kārtībā, vai nav atstāti ieslēgti kādi elektropatērētāji, vai aizvērti visi logi un vai nodzēsta gaisma.
- 6.4. Jāsakārto darba apģērbs, individuālie aizsardzības līdzekļi un tie jānovieto paredzētajā vietā.

7. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 7.1. Ja pēkšņi pārtraukta elektroenerģijas vai apgaismojuma padeve - jāpārtrauc darbs, jāizslēdz un jāatvieno no tīkla elektroierīces.
- 7.2. Ja elektrisko uzkopšanas ierīču darbībā pēkšņi rodas darbības traucējumi (neraksturīgs troksnis, dzirksteļošana, parādās dūmu vai deguma smaka) nekavējoties to izslēgt, atvienot no elektrotīkla un paziņot administrācijai.

Sagatavoja LVT darba aizsardzības speciālists